

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ (ΣΑΣ)

ΜΟΡΦΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΦΟΡΕΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Τα ΣΑΣ αποτελούν οργανισμούς - επιχειρήσεις του ιδιωτικού & δημοσίου τομέα με στόχο την παροχή συγκοινωνιακού έργου.

Διάκριση των ΣΑΣ σε τέσσερις οργανωτικές δομές ανάλογα με την ιδιοκτησία των υποδομών & τη διαχείριση ενός ΣΑΣ (*Perry & Babisky 1998*).

- 1) Συστήματα που *ανήκουν στο κράτος*, το οποίο και τα διαχειρίζεται.
- 2) Συστήματα που *ανήκουν σε ιδιώτη*, ο οποίος και τα διαχειρίζεται.
- 3) Συστήματα που *ανήκουν στο κράτος και τα διαχειρίζεται ιδιώτης*.
- 4) Συστήματα τα οποία *διαχειρίζεται ειδικός φορέας και τα οποία ανήκουν στο κράτος*.

Κατηγοριοποίηση των ΣΑΣ σε δύο κατηγορίες ανάλογα με τον φορέα που αναλαμβάνει την πρωτοβουλία για τη λειτουργία του ΣΑΣ (Van de Velde 1999).

Το επίπεδο συμμετοχής του ιδιωτικού & του δημόσιου τομέα σε ένα ΣΑΣ εξαρτάται:

- ❑ *Ιδιοκτησία του τροχαίου υλικού και των υποδομών.*
- ❑ *Τρόπος εισόδου του ιδιωτικού τομέα στην αγορά ΑΣ*
- ❑ *Κανονιστικός ρόλος του δημοσίου τομέα.*
- ❑ *Ευθύνη για τη διαχείριση του ΣΑΣ*
- ❑ *Επιχορηγήσεις του δημοσίου προς το ΣΑΣ*

Κύρια χαρακτηριστικά βασικών οργανωτικών δομών

	Κρατικό Μονοπώλιο	Ελεγχόμενος ανταγωνισμός	Ανοικτή Αγορά
Ιδιοκτησία	Δημόσιος τομέας	Δημόσιος ή Ιδιωτικός τομέας	Οποιοσδήποτε
Είσοδος στην αγορά	Όχι	Ανταγωνισμός για την αγορά	Ανταγωνισμός εντός της αγοράς
Κανονιστικός ρόλος	Πλήρης	Μερικός	Καθόλου
Διαχείριση	Δημόσιος τομέας	Δημόσιος ή Ιδιωτικός τομέας	Ιδιωτικός τομέας
Επιχορηγήσεις	Πάντα	Συχνά	Σε κάποιες περιπτώσεις

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Ο ΦΑΥΛΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΑΣΤΙΚΟ ΧΩΡΟ

Χώρος που καταλαμβάνει κάθε μεταφορικό μέσο
για τον ίδιο αριθμό επιβατών

ΙΧΕ?

Λεωφορείο?

Δίκυκλο?

Ευαισθητοποίηση του κοινού ως προς το πλεονέκτημα των ΑΣ στον αστικό χώρο

ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΑΣΤΙΚΟ ΧΩΡΟ

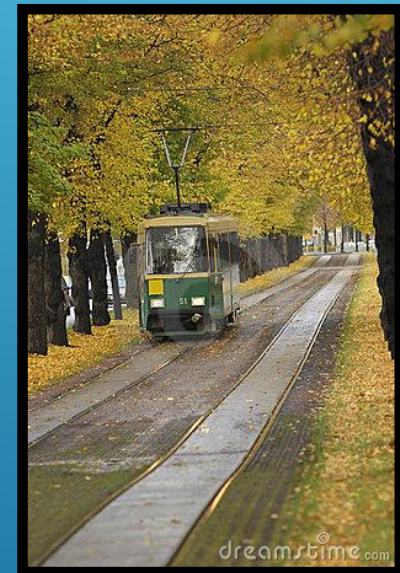

Ο (ΚΡΙΣΙΜΟΣ) ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ

Συστατικό καλής οργάνωσης, κοινωνικής συνοχής και ανάπτυξης της πόλης:

- *Οικονομία και ισονομία στη μετακίνηση*
- *Προσβασιμότητα στον αστικό χώρο*
- *Ποιότητα αστικού περιβάλλοντος*
- *Βελτίωση οικονομικής δραστηριότητας*

Η ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

➤ Έκταση:

- Λεκανοπέδιο ~ 400 km²
- Με προάστια ~ 1450 km²
- Πληθυσμός: ~ 4 εκατ. Κάτοικοι
- Δείκτης ιδιοκτησίας ΕΙΧ: ~ 400 οχήματα/ 1000 κατοίκους

- ~ 9 εκατ. μετακινήσεις σε ημερήσια Βάση
- Χωρική και χρονική διασπορά δραστηριοτήτων
- Παραγωγή του 45% του ΑΕΠ της χώρας
- Σημαντικές μεταφορικές υποδομές

Η ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Κυκλοφοριακή
Συμφόρηση -
Εξάρτηση το ΙΧΕ

Ποιότητα
Εξυπηρέτησης ΑΣ

Προβλήματα μετακινήσεων

Έλλειψη χώρων
στάθμευσης

Δυσκολίες στα μέσα
ήπιας μετακίνησης

Η ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

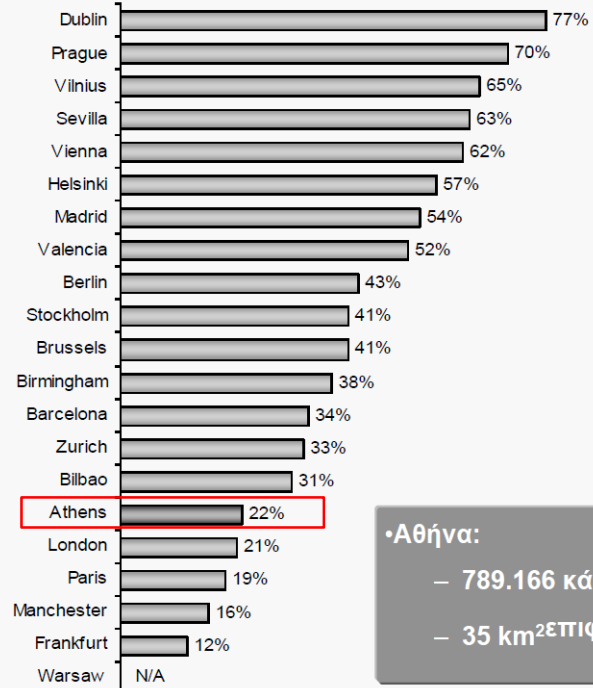
Σημαντική πληθυσμιακή διασπορά στη μητροπολιτική περιοχή των Αθηνών που δημιουργεί υψηλή φόρτιση στους άξονες που συνδέουν την πόλη των Αθηνών με τα προάστια.

Πυκνότητα Πληθυσμού μητροπολιτικής περιοχής-κάτοικοι / km², 2008 -

•Μητροπολιτική Περιοχή Αθηνών:
 – 3.659.145 κάτοικοι
 – 1.450 km² επιφάνεια
 – 83 δήμοι

Πυκνότητα Πληθυσμού/συνολική μητρ. περιοχή - 2008 -

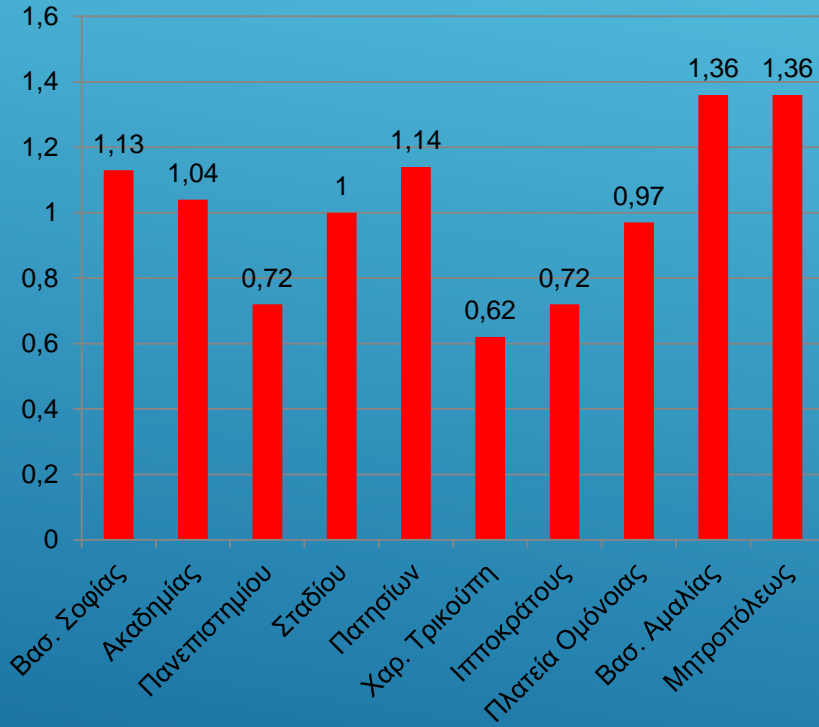

•Αθήνα:
 – 789.166 κάτοικοι
 – 35 km² επιφάνεια

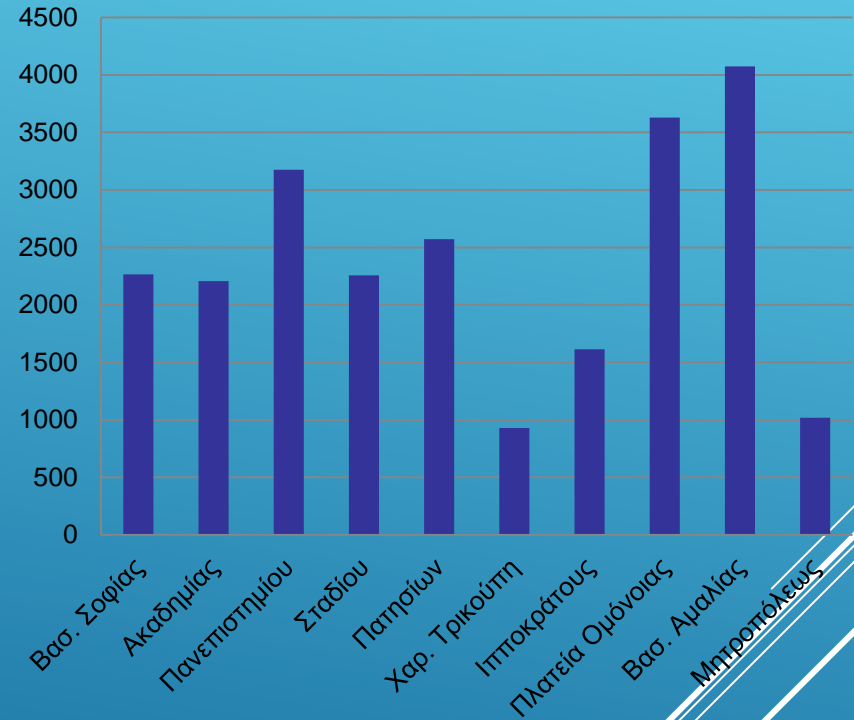

ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Λόγος Φόρτου / Χωρητικότητα

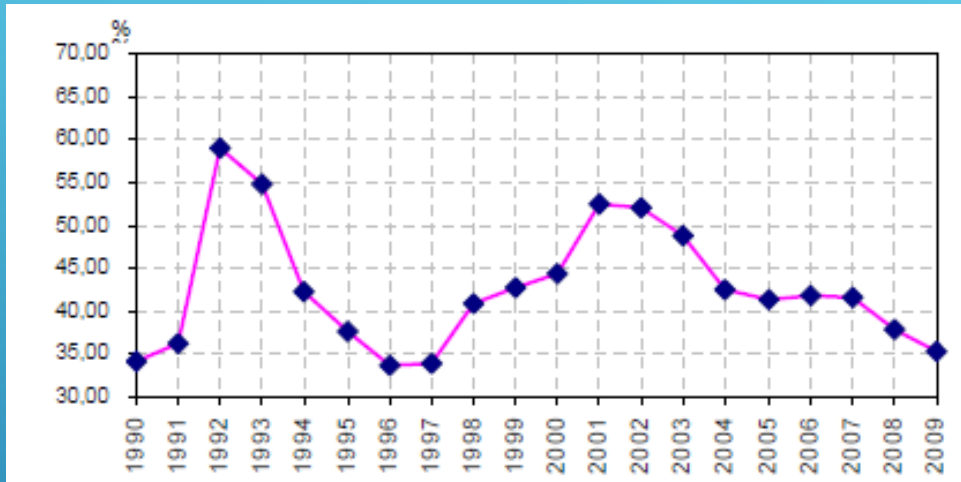
Φόρτος Ώρας Αιχμής

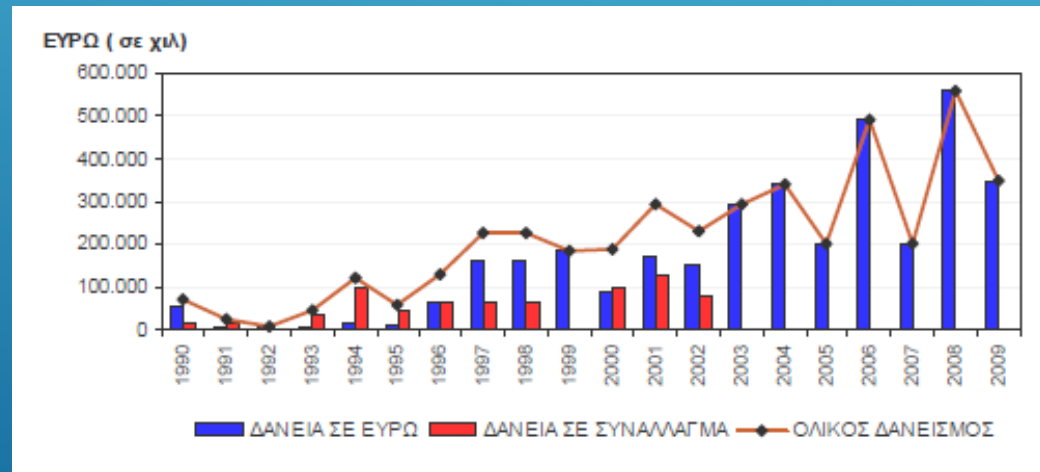
Κυκλοφοριακές Συνθήκες στο κέντρο της Αθήνας

ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

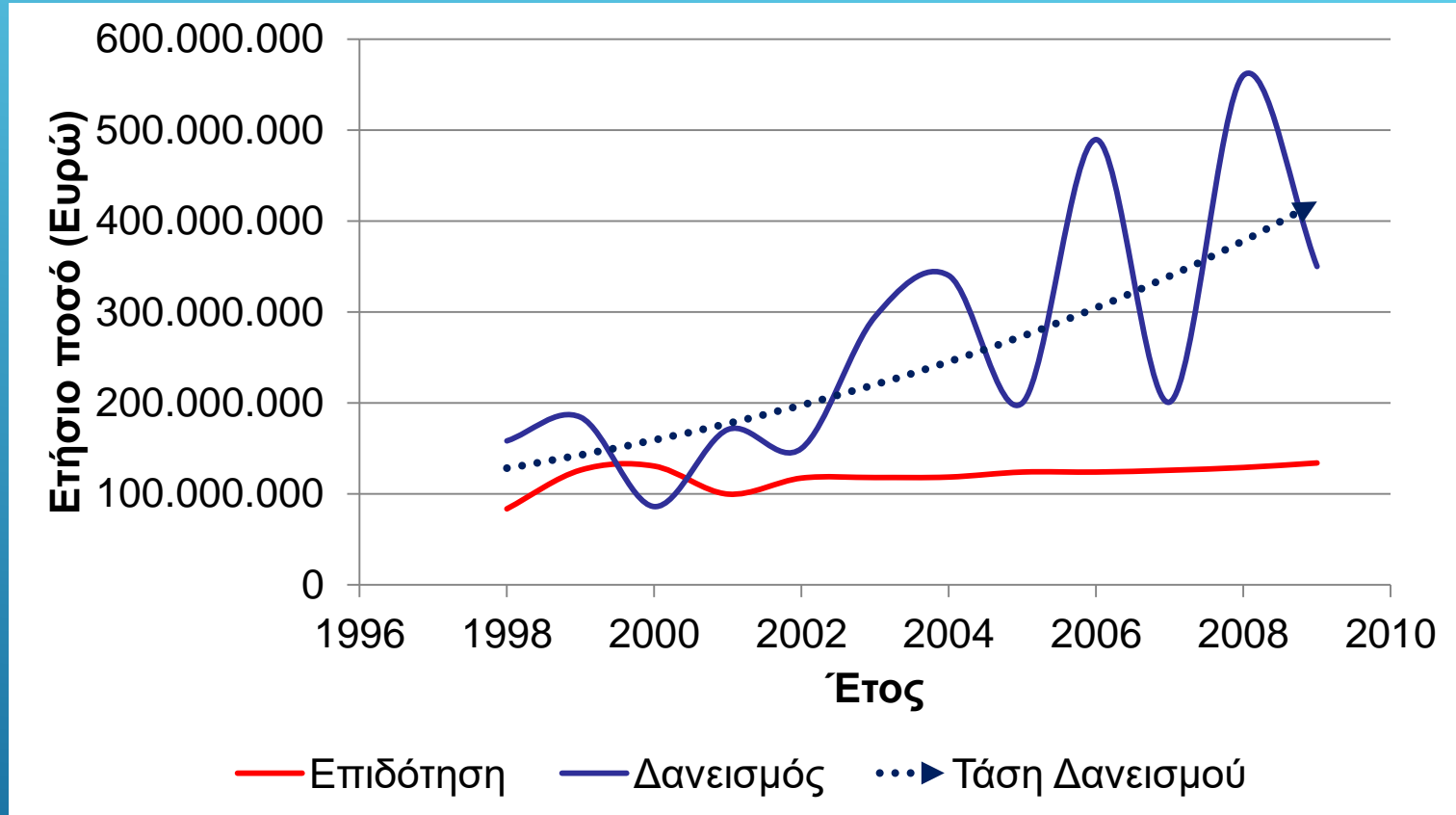

Ανάκτηση
 Λειτουργικού
 Κόστους από Έσοδα
 Κομίστρου

Δανεισμός

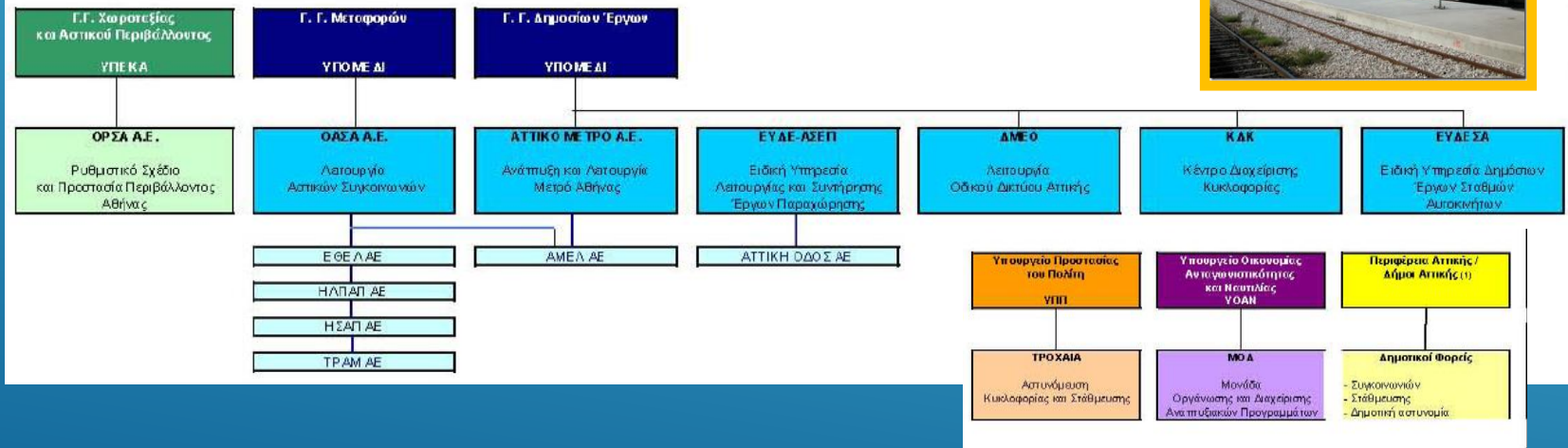
ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

- Παρά τις αυξήσεις κομίστρου, ο συντελεστής ανάκτησης μειώνεται συνεχώς από το 2000 και μετά.
- Η διακύμανση του δανεισμού από χρόνο σε χρόνο οφείλεται στο πλεόνασμα στα έτη υψηλού δανεισμού.
- Μεγάλη αύξηση κομίστρου, πολύ μικρή αύξηση σε επιβάτες και έσοδα από κόμιστρο

Υφιστάμενη Οργάνωση

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΜΣ ΑΘΗΝΑΣ

- Κυκλοφορία ΙΧΕ
- Ανεπάρκεια...
  - ...οδικών υποδομών
  - ...συστημάτων διαχείρισης κυκλοφορίας
- Έλλειψη χώρων στάθμευσης
- Νοοτροπία - συμπεριφορά οδηγών
- Αστυνόμευση
- Οδική ασφάλεια

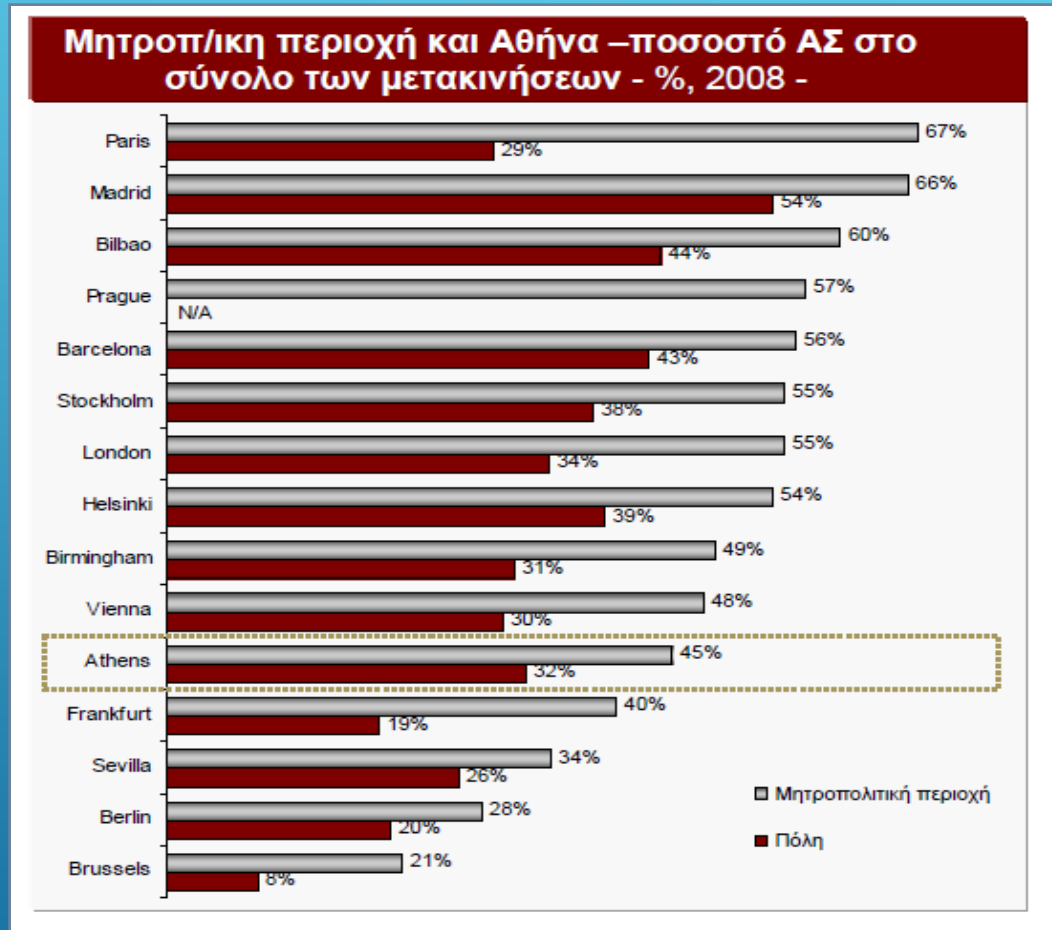

Αστικές συγκοινωνίες

- Χαμηλή ποιότητα εξυπηρέτησης
- Οικονομική δυσχέρεια - δυσπραγία
- Ανεπάρκεια υποδομών
- Παρωχημένη οργάνωση

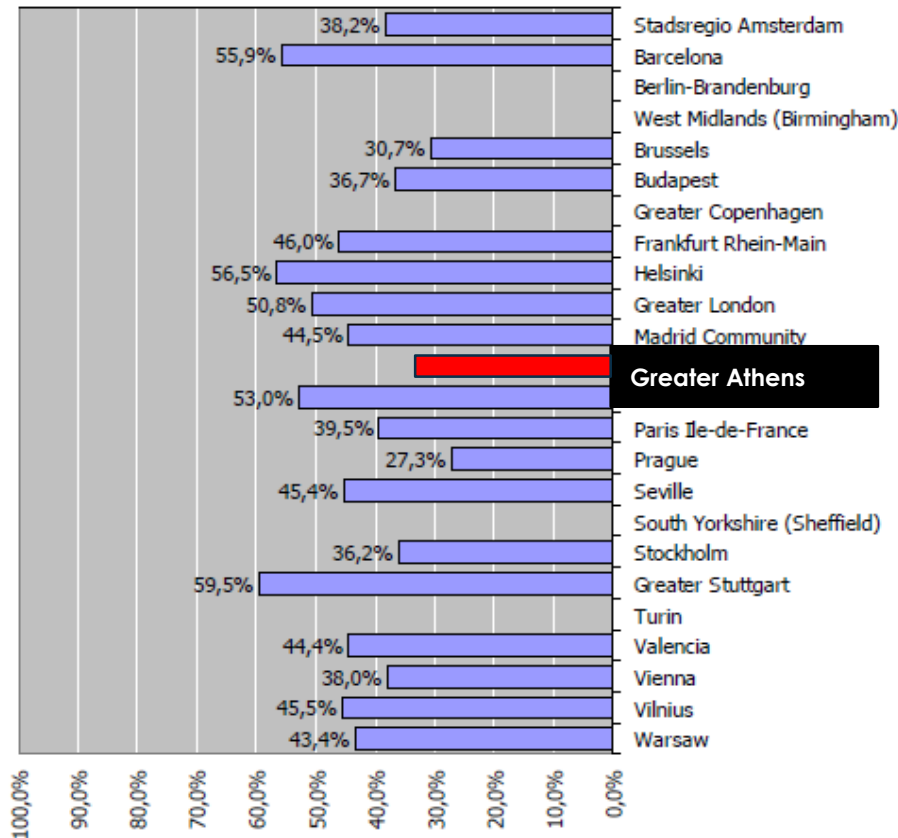

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ Ε.Ε.

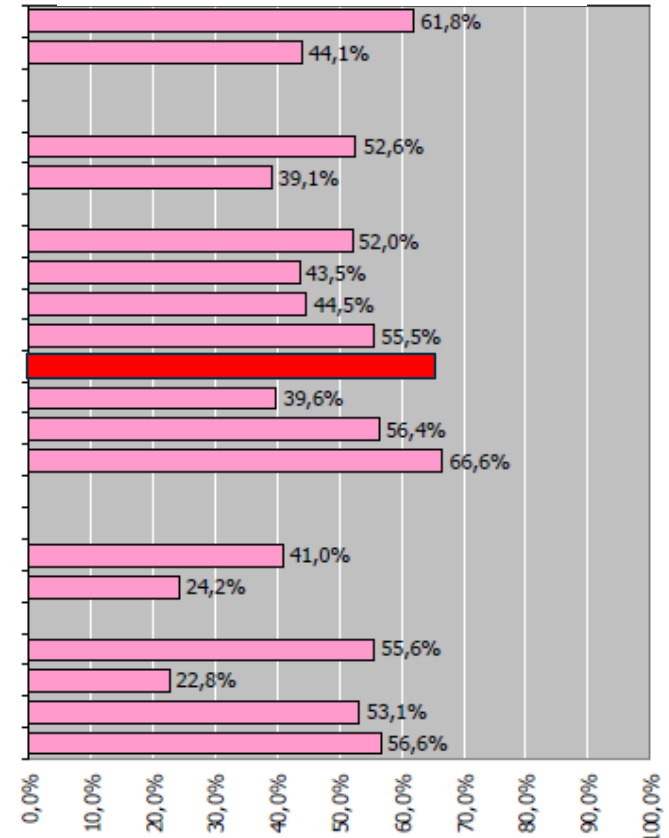

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Κάλυψη από τα έσοδα εισιτηρίων

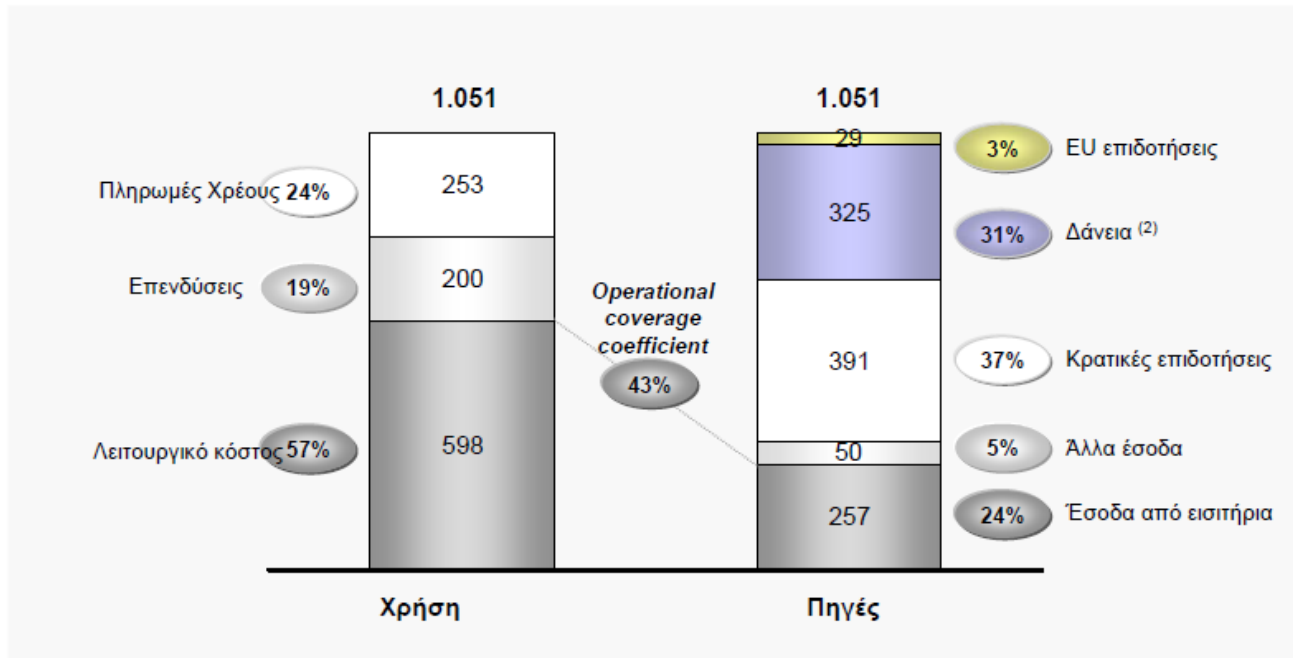

Κάλυψη από δημόσιες επιδοτήσεις

ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

Εκτιμώμενες χρήσεις και πηγές χρηματοδότησης των ΑΣ της Αθήνας -μέσο 2003-2005⁽¹⁾, σε €κατ. ανά έτος -

⁽¹⁾ Βάσει ΟΑΣΑ και ΚΤΕΛ (i) ετήσια έκθεση 2003, (ii) δηλώσεις για το 2004, and (iii) εγκεκριμένος προϋπολογισμός για το 2005 (μόνο ΟΑΣΑ); including ΕΘΕΛ, ΗΣΑΠ, ΗΛΠΑΠ, ΑΜΕΛ, ΤΡΑΜ, ΟΑΣΑ and ΚΤΕΛ ΑΤΤΙΚΗΣ

⁽²⁾ Συνήθως καταβάλλονται στη συνέχεια από το Κράτος

Πηγή: ΟΑΣΑ; ΚΤΕΛ; ΕΜΤΑ

ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΜΣ ΑΘΗΝΑΣ

Οργάνωση - Διαχείριση ΜΣ

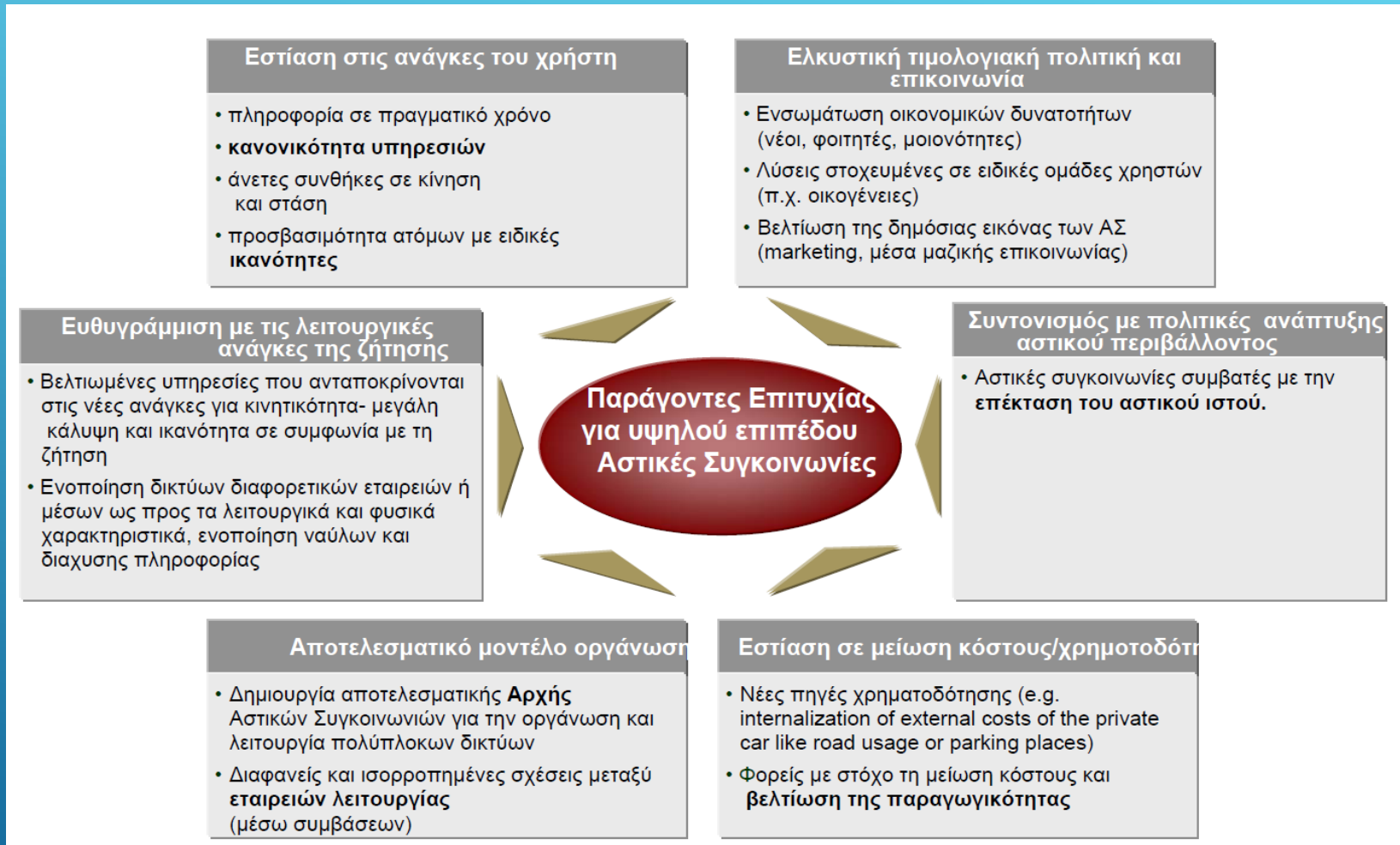
- Διαφορετικοί φορείς σχεδιασμού, διαχείρισης
- Διασπορά - αλληλοεπικάλυψη αρμοδιοτήτων
- Έλλειψη κεντρικού σχεδιασμού & συντονισμού
- Αδυναμία κεντρικής οικονομικής διαχείρισης
- Δυσκολία προγραμματισμού επενδύσεων
- Ανταγωνισμός - Γραφειοκρατία

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ ΜΣ

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

- Σημαντικά λειτουργικά προβλήματα (διάχυση λειτουργικών σχέσεων που απαιτούν συντονισμό, οργανωτικές ελλείψεις & αναποτελεσματικότητα).
- Παρωχημένη οργανωτική δομή
  - Αδυναμία συντονισμού
  - Διασπορά αρμοδιοτήτων
  - Ανταγωνισμός (έλλειψη συμπληρωματικότητας & συνέργειας)
- Έλλειψη συνδυασμένου συγκοινωνιακού και πολεοδομικού σχεδιασμού
- Δυσχέρειες...
  - ... στη συνδυασμένη λειτουργία των μέσων
  - ... στο σχεδιασμό και τη λειτουργία υποδομών και μέσων
  - ... στην οικονομική διαχείριση
  - ... στον προγραμματισμό επενδύσεων

ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

Μητροπολιτικός Οργανισμός

Οργανισμός πολεοδομίας και μεταφορών, αρμόδιος για τον πολεοδομικό σχεδιασμό και το σχεδιασμό, το συντονισμό, την ανάπτυξη υποδομών και τον έλεγχο λειτουργίας του συγκοινωνιακού συστήματος.

Άξονες Ευθύνης Οργανισμού

- Στρατηγικός σχεδιασμός (διαδικασία οργανισμού για καθορισμό & υλοποίηση της στρατηγικής του),
- Λειτουργικός σχεδιασμός,
- Έλεγχος, συντονισμός & αξιολόγηση της λειτουργίας.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

- Διαμόρφωση πολιτικής μεταφορών
- Σχεδιασμός μεταφορών και υποδομών
- Προγραμματισμός επενδύσεων και καθορισμός προτεραιοτήτων
- Διαμόρφωση τιμολογιακής πολιτικής για χρήση των συγκοινωνιακών συστημάτων
- Γενική εποπτεία και έλεγχος της εφαρμογής του σχεδιασμού και της λειτουργίας

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

- Συντονισμός υπεραστικών, προαστιακών, αστικών μεταφορών Σχεδιασμός, διαχείριση και εποπτεία δικτύων (Βέλτιστη δυνατή εξυπηρέτηση μετακινούμενων)
- Τιμολόγηση (κόμιστρο, διόδια)
- Πολεοδομική ανάπτυξη και αναπλάσεις (βελτίωση του δημόσιου χώρου, μεγιστοποίηση ωφελειών σε κοινωνικό επίπεδο, διασπορά & διάχυση των επεμβάσεων)
- Παραχώρηση μεταφορικού έργου (ενίσχυση των προσβάσεων στα κέντρα με ΜΜΜ & ΜΣΤ)
- Κατανομή εσόδων και σχεδιασμός επενδύσεων
- Στρατηγικές προώθησης και επικοινωνίας (διαφήμιση με στόχο να προσελκύσει το κοινό)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΟΦΕΛΗ

Χρήστες

- Αναβάθμιση ποιότητας παροχής υπηρεσιών
- Ορθολογική επιλογή μέσου
- Βελτίωση συνθηκών κυκλοφορίας
- Περιορισμός ατυχημάτων
- Συνδυασμένες μετακινήσεις
- Ανθρωποκεντρικός σχεδιασμός πόλεων

Διοίκηση

- Βελτιστοποίηση αξιοποίησης διαθέσιμων πόρων
- Κινητοποίηση άλλων φορέων (τοπική αυτοδιοίκηση)
- Αποτελεσματικότητα - απόδοση λειτουργίας
- Συντονισμός πολεοδομικού και κυκλοφοριακού σχεδιασμού
- Σχεδιασμός εποπτικός, συντονισμένος, στοχευμένος

